

O poveste adevărată despre sărăcie, muncă pe brânci
și voința de fier a unei mame pentru supraviețuire

menajera

Stephanie Land

Traducere din limba engleză de
Diana Morărașu

„Am învățat că a-ți câștiga traiul nu e totuna cu
a-ți construi o viață.”

– Maya Angelou

Cuprins

Bine ați venit în lumea lui Stephanie Land	11
--	----

PARTEA ÎNTÂI

1. Cabana.....	17
2. Rulota	31
3. Refugiul temporar.....	40
4. Apartamentul de lângă Târg	52
5. Șapte tipuri diferite de asistență guvernamentală.....	62
6. Ferma.....	77
7. Ultima slujbă de pe pământ	89
8. Casa Porno.....	100
9. Curățenia pentru mutare.....	110
10. Casa lui Henry.....	126

PARTEA A DOUA

11. Studioul	141
12. Minimalist	150
13. Casa lui Wendy.....	159
14. Casa cu plante.....	169
15. Casa Bucătarului.....	178
16. Casa Donnei	187
17. În trei ani	195

18. Casa Tristă	202
19. Casa lui Lori	214
20. „Nu știi cum reușești”	231
21. Casa Clovnului	243
22. Tot viață... cu Mia	257

PARTEA A TREIA

23. Poți mai mult	271
24. Casa din Golf.....	283
25. Cel mai conștiincios lucrător.....	291
26. Casa Colecționarei.....	299
27. În sfârșit, acasă	313

Bine ați venit în lumea lui Stephanie Land

Prețul recunoașterii cere să renunți la orice stereotipii despre personalul casnic, părinții singuri și imaginile despre sărăcie vehiculate în media pe care s-ar putea să le fi preluat. Stephanie e foarte muncitoare și „articulată”, ca să folosesc lauda condescendentă folosită de elite pentru oamenii neașteptat de inteligenți, cărora le lipsește o educație aleasă. *Menajera* este despre călătoria unei mame care încearcă să ofere o viață sigură și o casă pentru fiica ei, Mia, supraviețuind din frimiturile asistenței publice și din venitul jalnic de mic pe care-l câștigă ca menajeră.

„Menajeră” e un cuvânt amabil, care te duce cu gândul la tăvi cu ceai, uniforme scrobite, Downton Abbey. În realitate însă lumea menajerelor e plină de vomă și pete de rahat. Aceste lucrătoare ne desfundă scurgerile de părul pubian, ne văd lenjeria murdară atât la propriu, cât și la figurat. Și totuși, rămân invizibile, ignorate de politica și economia națiunii noastre, privite de sus în pragul ușii noastre de la intrare. Știu, pentru că am trăit în lumea asta pentru o scurtă perioadă, când făceam cercetare pentru cartea mea *Nickel and Dimed* și mi-am luat mai multe joburi prost plătite. Spre deosebire de Stephanie, puteam oricând să revin la viața mea infinit mai confortabilă de scriitoare. Și, spre

deosebire de ea, nu încercam să-mi cresc copilul din venitul meu. Copiii mei erau mari și nu erau deloc interesați să stea cu mine în parcuri de rulote ca parte a cine știe cărui proiect jurnalistic nebunesc. Așa că da, știu ce înseamnă să cureți case, epuizare și desprețul cu care mă confruntam când purtam în public salopeta companiei inscripționată cu „The Maids International”. Nu pot decât să ghicesc anxietatea și disperarea multora dintre colegele mele de muncă. La fel ca Stephanie, multe dintre aceste femei erau mame singure care făceau curat în case pentru a supraviețui, care se chinuiau cât era ziua de lungă gândindu-se la copiii pe care uneori trebuiau să-i lase în locuri dubioase ca să poată veni la muncă.

Cu ceva noroc, poate nu va trebui să trăiești niciodată în lumea lui Stephanie. În *Menajera*, vei vedea că această lume este guvernată de sărăcie. Nu sunt niciodată suficienți bani, câteodată nici suficientă mâncare; untul de arahide și tăiteii sunt la ordinea zilei; McDonalds e un răsfăț rar.

În lumea asta nu se poate avea încredere în nimic: nici în mașini, nici în bărbați, nici în locuințe. Tichetele de masă sunt un stâlp important al supraviețuirii, iar legislația recentă, care statuează că oamenii trebuie să muncească pentru tichetele de masă, te face să încleștezi pumnii. Fără aceste resurse guvernamentale, aceste lucrătoare, părinții singuri, și nu numai nu ar putea supraviețui. Acestea nu sunt pomeni. La fel ca noi, ceilalți, și acești oameni își doresc să fie solid ancorați în societate.

Poate cea mai dureroasă caracteristică a lumii lui Stephanie e antagonismul cu care se raportează la ea semenii mai norocoși. E o prejudecată de clasă și îi vizează mai ales pe lucrătorii manuali, care sunt adesea considerați inferiori din punct de vedere moral și intelectual celor care stau la birouri și poartă costume. La su-

PARTEA ÎNTÂI

1

Cabana

Fiica mea a învățat să facă primii pași într-un adăpost pentru oamenii străzii.

Era în luna iunie, într-o după-amiază, cu o zi înainte de prima ei aniversare. M-am cocoțat pe canapeaua jerpelită cu două locuri, care aparținea adăpostului, ținând în sus o cameră digitală veche, încercând să prind primii ei pași. Părul încălzit al Miei și costumașul cu dungi spălăcite contrastau puternic cu hotărârea din ochii ei căprui când își flexa și arcuia degetele mari pentru echilibru. Din spatele camerei, îi vedeam pliurile de la glezne, colăceii de pe coapse și burtica rotundă. Gângurea și încerca să vină spre mine, cu picioarele goale pe pardoseala de gresie. Ani întregi de murdărie erau gravați în gresia aia. Oricât aş freca-o, nu voi reuși niciodată să o curăț.

Era ultima săptămână dintre cele nouăzeci de zile ale noastre în complexul din partea de nord a Port Townsend. După aceea ne vom muta într-un refugiu temporar: un complex de apartamente vechi și dărăpănate, cu pardoseli de ciment, adică un fel de casă pe jumătate. Deși a fost ceva temporar, m-am străduit să fac din cămăruța aceea o casă pentru fata mea. Am pus un cearșaf galben

pe canapea, nu doar ca să încălzesc pereții albi și reci și pardoseala cenușie, ci și să-i ofer ceva luminos și vesel în ceasurile întunecate.

Lângă ușa de la intrare am atârnat de perete un mic calendar. Era plin de întâlniri cu asistenți sociali de pe la toate organizațiile de unde aș fi putut primi ajutor. Am răscolit cerul și pământul, am pândit pe la ferestrele tuturor clădirilor guvernamentale de asistență socială și m-am așezat la cozi lungi, alături de oameni care cărau dosare grele, pline cu acte care dovedeau că n-aveau bani. Era copleșitor să constați cât trebuia să te străduiești ca să dovedești că ești sărac.

Nu ne era permis să primim musafiri, sau să deținem mai nimic. Amândouă aveam o singura geantă cu lucruri. Mia avea un singur coșuleț cu jucării și eu câteva cărți pe care le-am aranjat pe rafturile care despărțeau livingul de zona bucătăriei. Acolo era o masă rotundă de care am prins scaunul înalt al Miei și scaunul pe care stăteam eu și mă uitam la ea cum mănâncă, adeseori bând cafea, ca să-mi amăgesc foamea.

Cum mă uitam la Mia care făcea primii ei pași, încercam să ocolesc din priviri cutia verde din spatele ei în care păstram actele de la tribunal, cu lupta pentru custodie cu tatăl ei. Mă străduiam să mă concentrez asupra ei, zâmbindu-i ca și cum totul ar fi minunat. Dacă aș fi întors camera invers, poate nici nu m-aș fi recunoscut. Cele câteva fotografii ale mele înfățișau aproape o altă persoană, probabil mai slabă decât fusesem vreodată în viața mea. Lucram cu jumătate de normă ca grădinar peisagist și petreceam câteva ceasuri pe săptămână tăind tufe, luptându-mă cu murele crescute în exces și smulgând firicele de iarbă din locurile în care n-ar fi trebuit să fie. Uneori curățam podelele și toaletele caselor ai căror proprietari îi cunoșteam, prieteni care auziseră că

2

Rulota

De Crăciunul lui 1983 am primit o păpușă Cabbage Patch Kids de la părinți. Mama a așteptat ore întregi la rând la JCPenney. Șefii de departamente agitau bâte de baseball deasupra capetelor clienților, ca să împiedice mulțimea să facă țândări vitrinele. Mama a împărțit ghionturi în dreapta și-n stânga ca un adevărat luptător și a înhățat ultima cutie de pe raft înainte ca altă femeie să i-o sufle din față. Sau cel puțin asta ne-a povestit ea. Am ascultat cu ochii mari, încântată că s-a luptat pentru mine. Mama mea, eroina mea. Campioana. Cea care-mi aduce păpușa atât de dorită.

În dimineața Crăciunului, stăteam în picioare, cu păpușa în brațe. Avea părul scurt, blond și ochi verzi. Stând în fața mamei, am ridicat mâna dreaptă și am jurat:

– După ce am cunoscut această păpușă și am învățat care sunt nevoile ei, vreau să îmi iau angajamentul major de a fi un bun părinte pentru Angelica Marie.

Apoi am semnat hârtiile de adopție, partea cea mai importantă a fenomenului păpușilor Cabbage Patch Kids. Exprimaau valorile familiei și încurajau responsabilitatea. Când am primit certi-

părtat dezamăgită. Credeam c-o să ne invite înăuntru, că o voi putea ajuta pe fetița lui să deschidă cadourile pe care le alesesem cu mâna mea, voiam să văd cu ochii mei cât de tare o bucură darurile mele. „Pantofii ăștia strălucitori erau cei mai drăguți din magazin”, i-aș fi spus. Mă întrebam de ce tatăl ei nu a vrut să-i dau eu darurile.

În adolescență am petrecut câteva după-amiezi în centrul orașului Anchorage, împărțind pachete cu mâncare oamenilor fără adăpost. Eram acolo ca să „mărturisim” și să le aducem evanghelia. În schimbul unor urechi ascultătoare, îi hrăneam cu mere și cu sendvișuri. Când i-am spus unuia că Iisus te iubește, mi-a zâmbit și mi-a zis: „Cred că pe tine te iubește puțin mai mult”. Am spălat mașini pentru o strângere de fonduri, voiam să facem o călătorie la orfelinele din Baja Mexico sau poate să organizăm tabere de studiu al Bibliei pentru copiii din Chicago. Privind acum în urmă la toate eforturile acestea și la locul în care mă aflam azi, zbătându-mă să găsesc ceva de muncă și un loc sigur unde să dorm, toate acele eforturi, deși nobile, erau activități de caritate ale Band-Aid care făceau din oamenii săraci un fel de caricaturi, îngeri anonimi de hârtie agățați într-un pom de Crăciun. Acum eu eram cea care deschidea ușa, primind pomana. Acceptând că nu eram în stare să asigur traiul familiei mele. Acceptând micile lor daruri – o pereche de mănuși, o jucărie nouă – oferite dintr-un impuls, din dorința lor de a se simți mai bine. Dar nu exista nicio șansă să treacă „asigurări de sănătate” sau „creșă” pe lista lor de cadouri.

Cum părinții mei ne-au crescut pe mine și pe fratele meu la mii de kilometri de rădăcinile noastre din nord-vestul Washingtonului, unde locuiau bunicii mei, educația și creșterea mea au fost tipice pentru clasa americană de mijloc. Nu ne lipseau mij-

mul de violență domestică, Beatrice, îmi zisese să respir într-o pungă de hârtie când pățesc așa ceva. Am închis ochii și am inspirat pe nas numărând până la cinci și am exhalat pe gură tot preț de cinci numărători. Am încercat să repet exercițiul de două ori înainte de a deschide ochii. Mia stătea în fața mea și mă privea.

– Ceeee ffaaacii? m-a întrebat ea cu o voce înfundată printre dinții strânși, în care-și ținea jucăria de pluș.

– Nimic, sunt bine, am zis. M-am aplecat s-o prind și m-am prefăcut că o atac cu ghearele:

– Vine monstru și te gădilă, am tunat eu, iar Mia a chicotit încântată și am început s-o fugăresc în jurul mesei din bucătărie. Am prins-o pe canapea și am gădilat-o atât de tare, că jucăria de pluș i-a scăpat din gură de atâta râs. Apoi am cuprins-o în brațe, am ridicat-o și i-am strâns tare trupșorul firav, simțindu-i căldura, inspirându-i mireasma.

Ea a început să se foiască.

– Nu, mami! a râs ea. Mai vreau! Mai vreau!

A fugit în dormitorul ei, eu după ea, fără ca cineva să mai strige la noi sau să ne bată în podea cu o coadă de mătură.